

**UNIVERSITATEA „PETRU MAIOR” TÎRGU MUREȘ
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ȘI LITERE**

**TEZĂ DE DOCTORAT
-REZUMAT-**

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

Prof.univ.dr. Alexandru Cistelecan

DOCTORAND:

CRUCIU BIANCA

TÎRGU MUREȘ

2016

**UNIVERSITATEA „PETRU MAIOR” TÎRGU MUREȘ
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ȘI LITERE**

**CONCEPTUL DE SACRU ÎN LIRICA POETELOR ANA BLANDIANA,
ILEANA MĂLĂNCIOIU ȘI GABRIELA MELINESCU
-REZUMAT-**

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

Prof.univ.dr. Alexandru Cistelean

DOCTORAND:

CRUCIU BIANCA

TÎRGU MUREȘ

2016

CUPRINS

INTRODUCERE.....	5
CAPITOLUL I - PREMISE TEORETICE.....	18
1.1. TEORII ALE SACRULUI	19
1.2. CONCEPTUL DE SACRU.....	23
1.3. HIEROFANIE ȘI CRATOFANIE.....	26
1.4. POEZIA EXERCİȚIU DE SUPRAVIEȚUIRE.....	30
1.5. INTERIORITATE POETICĂ.....	33
1.6. SIMBOL ȘI MIT.....	38
CAPITOLUL II. -ANA BLANDIANA	42
2.1. REPERE CRITICE	43
2.1.1. MARILE TEME.....	43
2.1.2. MARILE MITURI - MITUL LUI ORFEU, MITUL LUI EURIDICE.....	51
2.1.3. MITUL PUSTNICULUI - ÎNTOARCEREA LA STAREA DE INOCENȚĂ A NATURII.....	53
2.1.4. ACTUL CUNOAȘTERII TRANSFORMAT ÎN ELEGIE	56
2.1.5. ÎNGERII - CĂDEREA SACRULUI ÎN EXISTENȚIAL	58
2.1.6. ACCENTE METAFIZICE	65
2.1.7. FIGURAȚIE SACRĂ - IPOSTAZIEREA LUI DUMNEZEU si FIUL.....	71
2.1.8. LEGĂTURA DINTRE SPIRITUL UNIVERSAL ȘI INDIVIDUAL - CHIHLIMBARUL.....	77
2.1.9. MOTIVUL ESHATOLOGIC.....	81
2.1.10. PSALMII - TONALITATEA GRAVĂ A PSALMILOR	83
2.1.11. ELEGII	89
2.1.12. SUFLETUL	90
2.1.13. MOTIVUL MORȚII - SOMNUL O PREFIGURARE A MORȚII	93
2.1.14. ETICĂ ȘI PURITATE - RELIGIA PURITĂȚII - PURIFICAREA PRIN IUBIRE.....	98
2.1.15. BUCOLISMUL SPIRITUALIZAT.....	104
2.1.16. OUL PRIMORDIAL	105
2.2. EXTAZ EXISTENȚIAL	109
2.3. MODALITĂȚI DE PERCEPȚIE/EXPRESIE A SACRULUI	118
2.4. CONFESIONES.....	129
CAPITOLUL III - ILEANA MĂLĂNCIOIU – POETA RITUALURILOR.....	135
3.1. SIMBOLUL LUI DUMNEZEU	138
3.2. TEMA MORȚII	138
3.3. SUGESTIA DE IMACULARE.....	146

3.4. MITURI BIBLICE - CAIN , SALOMEIA , DANIEL , SAMSON ȘI DALILA.....	146
3.5. MUNTELE.....	150
3.6. MISTICISMUL (asociat cu înălțări, zboruri și treceri de hotare cu imponderabile delicateți naturiste) ..	151
3.7. SUFLETUL.....	158
3.8. ÎNGERUL	159
3.9.PELERINAJUL ÎN ȚARA SFÂNTĂ	160
CAPITOLUL IV - GABRIELA MELINESCU	161
4.1. IPOSTAZELE UNUI DESTIN	161
4.2. ABSOLUTUL ÎN POEZIA EXILULUI	167
4.3. PENDULĂRI ÎNTRE CREDINȚĂ ȘI TĂGADĂ	172
4.4. MOTIVUL PESTELUI.....	179
4.5. MOTIVUL OULUI.....	180
CONCLUZII	182
BIBLIOGRAFIE	187
A. BIBLIOGRAFIA OPEREI.....	187
B. DICȚIONARE. ENCICLOPEDII. ANTOLOGII	189
C. LUCRĂRI DE FILOZOFIE, TEOLOGIE, RELIGIE.....	191
D. BIBLIOGRAFIE TEORETICĂ	193
E. PERIODICE	197
F. ÎN JURNALE.....	198
G. ILEANA MĂLĂNCIOIU – ÎN PERIODICE	201
H. GABRIELA MELINESCU - ÎN PERIODICE	202

REZUMAT

Tema aleasă abordează un segment de literatură studiată până acum sub toate aspectele, dar mai puțin sub aspectul elementelor religioase urmărite integral pe parcursul unei opere, ca reprezentare și evidențiere a nevoii omului de sacru în context existențial.

Abordarea unei astfel de tematici ni se pare actuală. Descoperirea valențelor religioase se înscrie astfel în demersul analitic. Ipotezele majore de la care am pornit au fost: modul în care autoarele au perceput lumea și sacralitatea, poezia și creația fiecăreia luate ca individualitate. Prin prezenta teză vom încerca să clarificăm o serie de aspecte legate de Lirică cu inflexiunile ei sacre la nivel teoretic dar mai ales practic analitic, știut fiind că poezia poate fi un edificiu, un loc în care mulți să găsească simplu o oază de liniște, unde să se poată regăsi pe sine sau să îl poată percepe pe Dumnezeu.

Opțiunea pentru această temă se fundamentează pe faptul că aceste aspecte au fost puțin cercetate în comparație cu importanța acestora. Practic cele trei poete nu scriu o poezie religioasă ci una în care se regăsesc doar anumite aspecte ale sacrului. Ele nu sunt religioase întru totul, dar nici atee, necredincioase, elementul religios regăsindu-se adesea în formule dintre cele mai diverse.

Studiul cercetării noastre are la baza sa vocile teoretice și critice cele mai autorizate, cărora le-am acordat importanța cuvenită în rezonanța dialogului hermeneutic pe care îl presupune orice demers științific.

În poezie, care este o dimensiune importantă a literaturii, sunt exprimate liric trăiri. Sacrul, Binele și Frumosul sunt trei categorii cu valoare spirituală pentru om.

Obiectivul principal al cercetării îl constituie determinarea elementelor religioase din operele alese, depistarea principalelor imagini religioase și analizarea lor în contextul textului poetic și al contextului literar. În acest sens vom realiza o analiză structurală, o cercetare teoretică asupra acelor concepte, fenomene literare considerate mai importante în literatura postbelică. Compararea elementelor poetice comune regăsite în dimensiunile poetice. Stabilirea corelațiilor care se formează între diversele abordări și dimensiunile creative ce determină valoarea și realizarea unei comparații între valorile poetice. Ca perspectivă de cercetare am ales în principal critica de identificare a lui G.Poulet și J.P. Richard la care vom adăuga și alte modalități de analiză. Am plecat de la postulatul pouletian care

susține că fiecare autor trăiește, simte și gândește conform unei temporalități și spațialități, a unei relaționări cu realul dar care au anumite particularități distinctive și care sunt implicit diferite de alte conștiințe.

Omul dintotdeauna a fost preocupat de divinitate, așa încât putem afirma că religiosul, transcendența face parte din viața umană. El l-a căutat pe Dumnezeu în toate epocile istorice sub diferite forme astfel că sacrul devine o componentă naturală indispensabilă pentru om și existența lui. Când vorbim despre sacru ne ducem cu gândul la Dumnezeu. În plan uman, sacrul se definește prin cele mai diferite moduri. În această idee atunci când sacrul este transpus în arte poetice avem de-a face cu trăsături autentice ale așa numitor hierofanii.

Teza cu titlul „*Conceptul de sacru în lirica poetelor Ana Blandiana, Ileana Mălăncioiu și Gabriela Melinescu*” este una teoretic-comparativ-aplicativă.

Tema noastră are drept scop punerea în evidență și înțelegerea modului în care cele trei poete [ale aceleiași generații] au înțeles noțiunea de sacru/sacralitate, felul în care această înțelegere a fost transpusă în artă, poezie. Intenția noastră este de a sublinia elementul/simbolul religios care există în operele celor trei poete, dar dintr-o altă perspectivă și anume, a unei perspective comparatiste.

Caracterul novator al temei constă tocmai în faptul că abordarea este una pluridisciplinară, vizând în prim plan literatura de referință, filosofia, mitologia, religia, psihologia, istoria religiilor, scoțând la lumină felul și modul în care fiecare dintre poete s-a raportat la sacru. Bineînțeles din start facem precizarea că poetele nu sunt nici pe departe „homo religiosus”, ele caută, se întreabă, tăgăduiesc, detestă, percep transcendența și o transpun mai apoi sub formă de simbol în poezie. Aspectul inovativ credem că se va reflecta în primul rând, tocmai prin descoperirea acestor elemente de sacru, iar în al doilea rând, au fost explorate operele poetice ale poetelor *încercându-se la fiecare element religios găsit, aplicarea unei abordări comparatiste cu alți poeți* chiar dacă din epoci diferite. Intenția noastră a fost de a vizualiza modul în care și alți poeți au abordat elementul/aspectul religios în anumite opere poetice ale lor (spre exemplu, motivul îngerului, psalmii, Dumnezeu, mituri antice, mituri biblice)[neluând în calcul ideologia, orientările perioadei respective. Facem această precizare pentru că am utilizat opere poetice din Blaga, Magda Isanos, Tudor Arghezi și alții.]

Obiectivele tezei noastre, pe care le-am avut spre realizare au necesitat o reală, îndelungă și trudnică investigare a operelor poetice ale poetelor, felul în care sacrul a fost abordat/prezent

/[prelucrat] în poezia lor. Studiarea/urmărirea tematică și a altor poeți care au abordat teme asemănătoare cu ale lor, chiar dacă fac parte din epoci istorice diferite, au determinat un spectru /o paletă largă a viziunilor artistice. Aria de investigare/cercetare a fost una foarte vastă pornind de la lucrări de teorie literară, operele poetice propriu zise, studii de filosofie, istoria religiilor, religie, mitologie, psihologie, care sperăm că vor contribui la relevanța și valabilitatea/viabilitatea finalității concluziilor. Încă de la începutul cercetării noastre, ne-am pus problema *cum am putea reuși* să realizăm o teză sintetică/analitică/comparativă, dat fiind imensitatea materialului bibliografic[și aici se pot insera toate palierele integrate în Bibliografie]. O altă întrebare cu care am pornit la drum a fost *care ar fi impactul* unei asemenea abordări. Așa încât am rămas la prima întrebare, [cea de a doua , sperăm să găsească un teren prielnic și îngăduința /toleranța necesară pentru ideile expuse]. Frământările, controversile și căutările asociate dorinței să realizăm o abordare credibilă, științifică și comparativă, ne-au canalizat eforturile spre găsirea unei structuri optime a cuprinsului lucrării, sub forma artată mai sus. Bineînțeles ne-am gândit la mai multe variante de cuprins, dar am ales cuprinsul prezentat anterior având convingerea că, în simplitatea abordării va fi scoasă la lumină esența căutată, și prin aceasta ne-ar place să credem,[dar rămâne de văzut] originalitatea tezei.

Titlul tezei este pe cât de simplu ca formulare pe atât de complex, în sensul că, nu ne-am propus să scoatem în prim plan religia/religiozitatea, ori credința, autoarelor ci doar să căutăm/punctăm/descoperim dacă și unde, în care operă poetică, se regăsește sacrul și modul cum acesta se reflectă în creațiile lor.

Metodele de cercetare utilizate în cadrul tezei dată fiind complexitatea temei și caracterul analitic-comparatist ne-au determinat să folosim o gamă variată și largă de metode. În demersul nostru am utilizat metoda analitică, analiza/sinteza, inducția/deducția, hermeneutica, abordarea interdisciplinară (istoria religiilor, mitologie, filosofie, stilistică). În ce privește caracterul științific al lucrării, se fundamentează pe utilizarea în cadrul tezei a vastei liste de bibliografii și studii despre sacru, critică și teorie literară, acestea fiind marcate de nume de referință ale criticii actuale românești și ale teoriei literare din țară și din străinătate.

Teza noastră este structurată în patru capitole. Primul capitol intitulat *Premise teoretice* (este capitolul teoretic) în care am încercat să definim *Conceptul de sacru*, cele două concepte sacrul și profanul deși sunt corelative se pot defini prin raportarea unuia la altul. Se susține că sacrul este generat de profan și profanul se ascunde în sacru, ori profanul este produsul sacrului și sacrul este cel care se camuflează în profan. Primul caz este susținut de Marx, Nietzsche și Freud, pentru care sacrul este doar un construct deplasat, adică sacrul este profanul răsturnat, inversat, utopizat. Al doilea caz, este cel al hermeneuticilor pozitive, ale lui E.Cassirer, C.G.Jung, G.Bachelard sau M.Eliade, acestea creditează conștiința și simbolul și le sprijină prin construirea unui transconștient. Pentru gândirea modernă secularizarea este desacralizare, dispariția sacrului. Pentru Marx și Freud profanul este ascuns în sacru. Sacrul este o formă de camuflare, ideologică, nevrotică a profanului. Eliade susține că sacrul se ascunde în profan, se camuflează.¹ Aurel Pantea în *Metamorfozele lirismului* spunea că „sacrul însuși se identifică cu Cuvântul primordial. Dovada fiind Vechiul Testament-Facerea, Geneza. În lumea ebraică, universul însuși e produs al desfășurării Verbului Divin. Nu e doar produsul acestuia, ci și obiect al consacrării prin Verb Sacru. Dumnezeu spune după fiecare moment al creației că toate au fost create bune foarte. Acest fapt este echivalentul unei consacrări, unei înscrieri într-o ordine ce garantează valoric și ontologic”.² *Simbol și Mit* este un alt subcapitol. Se poate spune că poezia are o funcție revelatorie, deoarece una dintre destinațiile sale este aceea de a realiza o comunicare între artist și celălalt, cititorul. O comunicare artistică bazată pe cuvânt și simbol, pe simboluri sau serii de simboluri. Simbolurile ca și entități concrete și specifice literare au o adresabilitate directă și nume, ele se adresează umanului mai precis omului, ființei. Simbolul în sine arată despre un anume ceva, care există, este real. Nu poate fi palpabil dar el se adresează intuiției noastre, sensibilității noastre. C.G.Jung spunea că simbolul nu este un simplu semn, ci este o imagine capabilă să desemneze cât mai bine natura spiritului pe care doar în străfundurile ființei noastre o putem închipui.

Urmează apoi subcapitolul *Hierofanie și cratofanie*, în care ne-am axat pe ce spunea Aurel Codoban în cartea *Sacru și ontofanie*, anume că hierofania și cratofania sunt manifestări ale sacrului. Hierofania este manifestarea sacrului, Absolutului prin apariția sa într-una din formele existenței. Cratofania reprezintă manifestarea sacrului prin intervenția sa în ordinea firească, profană prin impunerea unei ordini miraculoase de desfășurare a lor prin augmentarea sau anularea efectelor acestora.

---

¹ Aurel Codoban, *Sacru și ontofanie*, Editura Polirom, Iași, 1998, pp. 169-171.

² Aurel Pantea, *Metamorfozele lirismului*, Editura Limes, Cluj Napoca, 2011, p.29.

Alt subcapitol este intitulat *Poezia ca exercițiu de supraviețuire*, dar și de împlinire artistico-umană, urmând cel intitulat *Interioritate poetică*. Poezia necesită inițiere, complicare sufletească, un sentiment al liturghiei. Ea este un mod ceremonial, iar poeții pentru ca să se facă înțeleși se joacă, comunicând nevoia fundamentală a sufletului uman de a prinde sensul lumii (G.Călinescu, *Principii de estetică*). Toate aceste subdiviziuni ale capitolului au rolul de a ne călăuzi spre găsirea elementelor de sacralitate specifice fiecărei poete în parte. În acest scop am utilizat lucrări de referință în domeniu, astfel: Rudolf Otto, *Sacrul*, Mircea Eliade, *Sacrul și profanul*, Aurel Codoban, *Sacru și ontofanie*.

Capitolul al doilea este dedicat exclusiv Anei Blandiana și este intitulat simplu *Ana Blandiana* am ales acest capitol să fie primul din lucrare din rațiuni obiective, anume că la această poetă am regăsit în cadrul studiului o gamă largă și complexă de elemente (după cum se poate observa în Cuprinsul tezei noastre). Urmând apoi Ileana Mălăncioiu și Gabriela Melinescu. La Ana Blandiana ca de altfel și la celelalte două poete, cercetarea noastră include, o sumedenie de abordări conceptuale din studiile critice, abordări analitice, teoretic-aplicative, tocmai cu scopul de a ilustra în mod sintetic profilul fiecăreia în parte. Despre creația Anei Blandiana s-a scris de-a lungul timpului foarte mult. Printre cei care au scris este și criticul Iulian Boldea care în cartea sa *De la modernism la postmodernism* spune despre creația Blandianeii că” este documentul – alcătuit din fervori și neliniști – al unei conștiințe care și-a asumat, în deplin exercițiu al lucidității și exigenței morale, propriul destin și orizontul misterului, convulsiile unei istorii delirante și aporiile unui timp declinant. Scrisul și meditația asupra scrisului se conjugă, cu radiografia realului empiric, după cum ritualul rostirii nu este altceva decât „rostuire”, încarnare a propriului destin. Morala subiacentă a creațiilor, simbolurile antinomice ale treziei și somnului, bucolicul încadrat de fior metafizic, semnele trecerii și ale timpului devastator, expresionismul discret, învăluitoarea și melancolicul contur meditativ pe care îl primesc imaginile și tablourile poetice, fantasticul de extracție onirică și simbolistica transparentă sau mai puțin vizibilă sunt câteva dintre dominantele creației Anei Blandiana. Omul și opera sunt de nedisociat; intransigența etică și acuitatea observației se nasc dintr-o disponibilitate extremă la frumusețile și contradicțiile socialului ori ale universului. Scriitorul și-a însoțit cu consecvență „umbra”, după cum omul „de dincolo de operă” ne-a făcut martori ai unei moralități exemplare, ireproșabile.³

Întotdeauna un poet este un reprezentant al timpului său, un exponent, o mărturie viabilă într-un context real al unei existențe. Ana Blandiana este o reprezentantă tipică a generației sale în măsura în

---

³ Iulian Boldea, *De la modernism la postmodernism*, Editura Universității Petru Maior, Tg. Mureș, 2011, pp.148-149.

care toposurile, temele, motivele și mijloacele de expresie ale reprezentanților ei se regăsesc în creațiile sale. Ea este una dintre conștiințele artistice care au marcat decisiv poezia românească a ultimelor decenii. Este știut că scrisul său a căutat mereu să detabuizeze poncifele propagandistice și clișeele literare ba mai mult să elibereze locurile comune de conformismul lor și să se sustragă prejudecăților de orice fel. Poezia ei este o perpetuă încercare de definire și autentificare a propriei identități, o continuă modelare și remodelare a lumii.⁴ Nicolae Manolescu, în *Istoria Critică a Literaturii Române (cinci secole de literatură)* spunea despre Ana Blandiana:” Spre deosebire de poeții de după 1980, la care există sentimentul unei intime solidarități între viața și literatură, generația ’60 a fost partizana unei poetici a naturalului, resimțind dureros artificialitatea inerentă oricărui text literar. Lucrul se explică, în condițiile reacției la înghețul tematic și stilistic din epoca dogmatică, prin nevoia de sinceritate, de emoție. Se vede bine la Blandiana aceasta poezie „caldă” care se vrea „vibrantă” de adevăruri sufletești nepervertite, declarându-se ca atare și încercând să facă să triumfe sufletescul pur, fie acesta de ordinul senzorialității, fie de ordinul convingerii morale.”⁵ Despre atitudinea poetei spune tot Nicolae Manolescu următoarele:” Efectul acestei atitudini este că poezia sinceră și biografic sentimentală a impus pentru o vreme o retorică a afectării și un număr de motive etico-sociale generale care astăzi se văd cu ochiul liber. Un vibrato emoțional constant însoțește mărturisirile limpezi, profesiile de credință nete, elocvența riguroasă. Formal, poemele sunt corecte, rotunjite pe la colțuri, cu metafore cuminți, dar care păreau impresionante, rareori forțând în sensul avangardismului antebelic”.⁶

Ca reprezentantă de marcă a scrisului se preocupă atât de scris ca artă cât și de o trăire personală a vieții sale. Cuvintele sale trec dincolo de realitate în poezie unde și rămân. Este preocupată de acea relație dintre scriitor și om dintre creator și umbra lui. Scrisul nu reprezintă pentru ea doar rodul substratului afectiv, al eului profund, scrisul în schimb reia ritmul existențial, dar consubstanțial ritmurilor transcendente ale universului. Poeta pledează pentru o privire echidistantă în care să fie circumscris atât scriitorul cât și omul.⁷ Georgeta Adam în lucrarea *Imaginarul poeziei feminine* spune despre Ana Blandiana că „încă de la începuturi poeta pare mai preocupată de spirit, de mit (ca o construcție plurivalentă) decât de corp. Credem că este vorba despre un dat natural al personalității sale artistice”⁸.

---

⁴ Iulian Boldea, *Ana Blandiana, Monografie*, Editura Aula, Brașov, 2000, colecția Canon, p.9.

⁵ Nicolae Manolescu, *Istoria critică a Literaturii Române*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008, pp.1047-1048.

⁶ Idem, p.1048.

⁷ Iulian Boldea, op.cit. p.39.

⁸ Georgeta Adam, *Imaginarul poeziei feminine*, Editura Niculescu, 2010, p.167.

Capitolul al treilea este destinat *Ilenei Mălăncioiu*, care debutase conform lui Nicolae Manolescu din *Istoria critică a literaturii române*, în 1967, când interesul pentru poezia generației '60 din care face parte era la apogeu. Primăvara poeziei românești postbelice era în toată splendoarea când își făcea apariția Ileana Mălăncioiu. Ileana Mălăncioiu este un nume distinct în Literatura Română, o voce reprezentativă în contextul poeziei românești contemporane. Universul poeziei sale se conturează pe un anumit ermetism, are o viziune abstractă, folclorică în unele poeme, asupra lumii, o predispoziție pentru un lirism fabulos în care hotarul dintre dimensiunile interioare și cele exterioare ale lucrurilor se estompă.⁹ Criticii literari au apreciat că poezia ei este o poezie ce reabilitează epicul, fabulosul popular și fantasmalele liricii romantice și simboliste într-un timp când poezia caută să-și găsească propriul său limbaj. Teama de timpul încremenit, de iremediabil, de modul personal de a gândi și interpreta legendele, superstițiile și de a citi destinul în banalitatea vieții, de a amesteca semnele realului cu ale imaginarului ne indică un spirit liric obsedat de marile simboluri.¹⁰ Tot acum Eugen Simion identifică o "scenografie macabră" în poezia ei, iar Eugen Negrici descoperă la ea „prima mitologie a morții” din lirica românească. Dar spune Nicolae Manolescu” parcurgând critica, trebuie să recunosc că, în cele din urmă, ea a fost corectă, făcându-și datoria și relevând puternica originalitate a poeziei Ilenei Mălăncioiu”.¹¹ Despre toate acestea poeta parcă ar da un răspuns clar:” deși mă obsedează Cartea lui Iov, n-aș putea spune că sunt un epigon al lui, sau al lui Kirillov, așa cum spunea Cioran despre sine.”¹²

Mai târziu în volumul *Ardere de tot* (1976) se percepe în poezia să o anume purificare, de obsesiile dinainte [deși nu și de moarte sau violentă], universul ei poetic devenind unul mai puțin tenebros. De acum se vor întâlni și spații edenice, blânde, tărâmurii mirifice scăldate în soare, devenind o poezie de stare. Sufletul care se desprinde de trup ia locul trupului sfârtecat. Asemeni lui Blake misticismul ei este asociat de înălțări, zboruri, și treceri de hotare, cu imponderabile delicateți naturiste.¹³

Poeta nu se mărturisește. Ea pune la cale, subliniază tot Nicolae Manolescu, un scenariu al vieții și al morții, distribuie roluri, inventează personaje unele din tradiția folclorică altele din cea biblică.

Poeziile ei nu au o structură epică ci una dramatică. Pe această scenă a poeziei sale se vizualizează himere stranii care fac gesturi în același timp și profane și sacre. Ieronim este o astfel de

---

⁹ Hristu Căndroveanu, *Alfabet Liric*, Editura Cartea Românească, București, 1974, p.121.

¹⁰ Eugen Simion, *Scriitori români de azi, vol.III*, Editura Cartea Românească, București, 1984, p.377.

¹¹ Idem.p.1064.

¹² Ileana Malancioiu, *A vorbi într-un pustiu*, Editura Polirom, Iași, 2002, p.5.

¹³ Ibid.p.1066.

himeră, un mort-viu dar vegheat de fata care s-a scăldat într-o apă prin care „nu trecuse nici un bărbat”. Sugestia de imaculare e importantă în descifrarea erosului feciorelnic.¹⁴

În poezia ei se remarcă un caracter de „confesie lirică”, o lirică ceremonioasă coborâtă parcă de pe patinate stampe de ev mediu. Pe lângă acestea negreșit se pot adăuga alte împrumuturi din recuzita romantică care-i sporește farmecul în ansamblu. Se poate spune că ea trăiește un „chin frumos”, în timp ce cântecul său, obsesiile sale, tristețile iremediabile, se transmit cititorului aproape întotdeauna într-o comuniune de ritual străvechi, dar rămas însă în substanță tânăr de la începutul lumii. Există după cum s-a mai spus o atmosferă de exorcism în poezia sa, asta însemnând că nimeni nu scrie doar pentru sine, ci mai ales pentru a transmite unor martori fiorul propriu ce se vrea împărtășit.¹⁵ Este un destin poetic insolit. Există un orfism dar și un tragism în operasa, evidențiat. *Subdiviziunile capitolului* dedicat Ilenei Mălăncioiu se referă la *Simbolul lui Dumnezeu*, care apare sub chipul „Păpușarului cel mare”, care trage sforile în Univers.¹⁶ *Tema Morții*, despre care Iulian Boldea spune că este una dintre temele cele mai frecvente ale poeziei Ilenei Mălăncioiu, temă transcrisă în ton auster-expresionist, într-o scriitură febrilă și violentă, într-o frazare crispată. *Sugestia de imaculare*, *Miturile biblice*, despre care Nicolae Manolescu spunea că, poeta făcea apel la parabole, unele de inspirație biblică la fel cum făceau și alți poeți în acea perioadă. Cu tot limbajul religios, o astfel de parabolă reușea să treacă mai lesne (prin cenzură) decât spunerea lucrurilor pe nume.¹⁷ *Simbolul Muntelui*, este unul ascensional, el apare și în poemul *Pe acel munte luminos*, în care ea însăși spune că fuge de sine probabil să se regăsească. Muntele, poate simboliza credința pentru că lexemului munte i se asociază lumina.

Mitul Oului Primordial, *Sufletul*, la Ileana Mălăncioiu sufletul este pasăre albă care șade în palmă, în timp ce la Ana Blandiana sufletele sunt pe jos în iarbă. Sufletul imaginat de Ileana Mălăncioiu are aripi și ochi de heruvimi¹⁸ pe tot trupul. *Motivul Ingerului*, Motivul îngerului este prezent și în poezia Ilenei Mălăncioiu ca și în cea a Anei Blandiana. Astfel în volumul *Peste zona interzisă*, îngerul este prezent în poemul *Îmi amintesc întocmai* unde zice: ” Îmi amintesc întocmai/ /... / /Îngerii se lăsau ca păsările”. Un alt poem este *Cantec de bucurie*, aici îngerul este perechea poetei.

Cel de-al patrulea capitol este alocat *Gabrielei Melinescu*. O definiție a sacralității în poetica exilului, tăcerii și paradoxului „este destinat Gabrielei Melinescu, personalitate de înaltă conștiință a

---

¹⁴ Ibid.p.1065.

¹⁵ Hristu Candroveanu, op.cit, p.124.

¹⁶ Nicolae Manolescu, op.cit. p.1065.

¹⁷ Nicolae Manolescu, op.cit. p.1068.

¹⁸ Heruvimi-îngeri cu multe aripi.

esteticului dar și al eticului, paradoxal deși născută în România, ea se realizează ca scriitoare într-o țară de adopție Suedia, dar ea nu renunță la identitatea națională, deși este silită de împrejurări. Efortul său este unic de a exista ca artist în două culturi. Faptul că nu-și poate vorbi limba maternă și nu se poate perfecționa în limba sa, spune ea este ca și cum ai într într-un corp nou, dar ea trăiește și această experiență. La un moment dat, limba română reprezintă și tăcerea și paradoxul, în limba română comandând la nivelul gândului. Cu toate acestea, eul ei creativ este unul erudit dar foarte ordonat și smerit, poetei nu-i lipsește modestia când afirmă că este „un ucenic care a îndrăznit ca un diletant să între în jocul fără seamăn al celor mult exersați Poezia Gabrielei Melinescu începe în stil ceremonios și se continuă cu aspecte de o pasionalitate eruptivă în cătușele de aur ale artisticului, la care ajunge prin spațiul imaginarului poetic, adaptând relaționări nebănuite, într-un limbaj criptic, ludicul nu exclude meditația. Poeta are un eu profund, adeseori ea conversează cu inima și pune numele Domnului în respirație, după cum ea însăși mărturisește. Subcapitolele sunt *Pendulări între credință și tăgadă*, *Moartea*, *Dumnezeu*, Dumnezeu este asemeni unui pește, pe care omul îl mănâncă de sărbători, *Îngerul*, îngerul Gabrielei Melinescu are o față „însăpăimântător de blândă” în poezia *Tabla întâi*. Îngerul apare apoi în poemul *Ritual*, ca un fir de apă într-o stâncă, ca un element salvator, ca o axă mișcătoare care străpunge lumea. În poemul *Ioan* din *Jurământul de sărăcie, castitate și supunere*, îngerul apare de această dată ca fiind cel care prevestește că timpul nu va mai fi. *Mituri biblice*, parabolele, miturile biblice sunt prezente și la Gabriela Melinescu, cum am văzut de altfel și la Ileana Mălăncioiu, dar de această dată la Gabriela Melinescu apar și altele după cum vom vedea mai departe. Astfel în poemul *Sommul dulce* spune despre *Sf. Ioan Botezătorul* arătând suferința sa. Mitul *Mariei - Magdalena* din ciclul *Interiorul legii*, poeta folosește simbolul biblic pentru a ilustra un fapt pe care ea îl considera demn de menționat, Maria-Magdalena din Biblie este prezentă în poezie ca ” Femeia râde și vorbește senzual. /Sub labiale moi își ține numele. / Un alt personaj biblic Lazăr, personaj pozitiv pe poeta îl cheamă la poartă că au venit fecioarele și zice ” Ieși în poartă, Lazăre, /au venit fecioarele; /daruri să le dai, /prin vis/ți se adună mâinile, /desprinse de pe aer în abis. / Nu lipsește nici *MARIA* (probabil Fecioara Maria) în poemul *Maria, tu ești* din ciclul *Boala de origine divină*, poate să fie vorba despre Fecioara Maria, deși personaj divin ea este adusă în cotidian, i se atribuie caracteristici umane, la un moment dat poeta parcă se identifică cu această Mari. Un altul este *IOAN*, probabil că este vorba tot despre Ioan Botezătorul din poezia intitulată *Ioan*, care face parte din volumul *Jurământul de sărăcie, castitate și supunere*. *Oul Primordial*, se consideră că oul conține gemenele începând cu care se va dezvolta manifestarea vieții și este un simbol universal care se explică de la

sine. Este o realitate primordială care conține în germene multiplicitatea ființelor, dar el simbolizează și germenele primelor diferențieri. Oul cosmic și primordial este unul dar el cuprinde și cerul și pământul, apele, în totalitatea sa unică el conține multiple virtualități.¹⁹

În găsirea elementelor de sacru, cu precădere în teritoriul sensibil al poeziei, mai ales când este vorba de interpretare/comentare/analiză/comparație, este nevoie în primul rând de transdisciplinaritate (care aduce o nouă viziune asupra cunoașterii, a omului și a lumii în general). În abordările noastre a fost nevoie de studii din domenii ca mitologia, filozofia, arta, literatura română, literatura universală, religia.

După cum am arătat mai sus omul este orientat spre latura materială, totuși se constată un interes pentru transcendent, pentru sacru. El persistă, dar în mod diferit la fiecare poetă în parte, nu în aceeași măsură. Interesul pentru sacru nu se înscrie într-un tipar anume, el este prezentat în linii strict personale și originale. Se pare că aproape toți oamenii au o căutare personală a sacrului, la începutul sau la sfârșitul vieții. Indiferent de momentul când este căutat, este important că are acces la el. Căutarea este o condiție pentru găsirea lui. Căutarea și descoperirea sacrului în operele poetelor din teza noastră, ne întărește ideea că poetele nu au fost practicante religioase. Ele descoperă divinul gradual, ciclic pe etape ale vieții, unele pornind de la tăgăduirea lui chiar. Această perspectivă poate asigura contextul necesar dialogului dar în același timp și un punct în dezvoltarea altor direcții de studiu. Poetele nu sunt ”homo religiosus”, dar nici creația lor nu are substanța integral religioasă decât un grad redus de religios. Investigând universul creației lor, am realizat, sperăm o exegeză onestă și convingătoare, având la îndemână sprijinul neprețuit al literaturii critice de specialitate reușind o valorificare a substanței critice din nota bibliografică.

Rezumându-ne la identificarea și analizarea elementelor sacre am ajuns la opinia că ele nu sunt poete religioase, mistice nici atât, dar poezia lor este cât se poate de valabilă în plan metafizic. Sacrul din poezia lor este reprezentat în cele mai diverse moduri. Grav uneori, alteori ca o joacă.

Toate cele trei poete scriu o poezie de profunzime. Se întâlnesc multe motive comune și teme care aduc un plus de substanța poeziei. Artistul trăiește sentimentul numinosului dar participarea sa la misterul poetic este unul de sorginte artistică, grație talentului său poetul străduindu-se să redea sacrul

---

¹⁹ Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, op.cit. pp.390,391,393.

într-o formă delicată, sensibilă. Poezia lor nu este religioasă dar poate avea fundamentare metafizică, ieșind în evidență sentimente numinoase.

Imaginarul poetic, mai precis studiul tematic al imaginarului poetic, scoate la lumină o serie de elemente cu caracter de sacru cum ar fi: miturile, Orfeu și euridice, mitul pustnicului, mitul increatului, motivul lui Dumnezeu, motivul Eshatologiei, simboluri ascensionale (îngerul, muntele, crucea), arhetipul luminii. Toate simbolurile și motivele găsite și evidențiate pe parcursul tezei noastre conferă originalitate fiecărei poete în parte.

Poetele de-a lungul operelor lor poetice își schimbă tonalitatea, rostirea poetică devenind confesivă în unele cazuri, ori mai mult interiorizată altele. Fiecare are propria voce poetică în exprimare. Niciuna dintre ele nu sunt mistice, (nici măcar nu cochetează cu acesta), dar fiecare în parte încearcă la un moment dat să respire aerul sacramental. Este foarte clar că fiecare are o certă înclinație spre metafizică. Putem spune că deși limbajul poetic este abstract, presărat cu ambiguități²⁰, textele reușesc să transmită emoția, încordarea ori relaxarea, strădania sau dorința după firul de aer subțire al sacralului din poemele lor. Se poate spune că poezia lor transmite toate stările sufletești pe care le experimentează. Discursul liric al Anei Blandiana este unul rafinat dar solemn, somptuos și elegant, meditativ și delicat, etc. Discursul Gabrielei Melinescu pare a fi și oracular, deschizându-se către noi și noi sensuri.

La un moment dat în viața omul ajunge să-L caute pe Dumnezeu, sau cel puțin să afle de existența Sa, de existența transcendentă. Îl cunoaște prin revelarea Lui în natură, prin Cartea Sfântă sau prin intermediul cuvântului (poetic). În literatură Dumnezeu apare ipostaziat în funcție de poet.

Lucian Blaga devenise modelul poezilor predecesori lui cu toate că a avut perioade de negare/tăgăduire a lui Dumnezeu. El scrie despre divinitate percepându-l ca pe o umbră, astfel: „Umbra lui Dumnezeu e tot ce vezi, /ce-n spațiu se desparte și s-aduna, /pământ e ea, și prund și undă, /un drum cu călătorul dimpreună, /fântâna-adăpostind o lună. /Umbra lui Dumnezeu e mai vârtoasă în lumină, /mai grea ca alte umbre. Și nu-ți scapă. /Și poți s-o strângi sub chip de holdă și grădină. /Și poți s-o bei în chip de apă” (Umbra lui Dumnezeu).

---

²⁰ Ambiguitatea constă în utilizarea unor cuvinte cu mai multe sensuri, dar mizând pe context și pe competența imaginativă a cititorului, ambiguitatea este o condiție fundamentală a limbajului poetic. W. Empson spunea că “Mecanismele ambiguității se află la rădăcinile poeziei. Ambiguitatea fiind un fenomen de comprimare.” (Irina Petraș, op. cit. p.131.)

Spre deosebire de Blaga, în poezia *Apollo* Dumnezeu este văzut de Ana Blandiana ca un zeu care vine tras de delfini printre valuri, zeul altarelor, al statuilor. La alți poeți cum ar fi Tudor Arghezi ipostazierea lui Dumnezeu este de spirit justițiar ipostază preluată din Vechiul Testament, imagine care la Arghezi apare în Psalmul 9, loc în care Dumnezeu ceartă neamurile și stinge numele lor, divinitatea restabilește ordinea reducând omul la materia din care l-a creat. La Ana Blandiana Dumnezeu este chemat să vadă poezia și condiția poetului „căzut sub istoria blestem” invitându-l să-mbrace haina strâmtă a poemului. În poemul „Apollo” spune despre Dumnezeu că ” Vine, tras de delfini/Cu cithera în mâini, /Printre valuri mereu călătoare/Venind să contemple/Zeul unor altare/Cu statui și stăpâni/Și cu oase, uscate la soare, de temple. //Vino lin, lunecând printre morții de piatră/Ferecați în muzee, fără milă-admirați, /Pe când greul pământului de sub marmure latră/Hexametree uitați. //Vino, Doamne, să vezi poezia săracă/Și poeții căzuți sub istorie blestem, /Vino, gol și frumos, și de ți-e frig, îmbracă/Haina strâmtă-a acestui poem. /”

Dumnezeul Anei Blandiana este unul care a coborât și El din cer pe pământ, nu este unul comod de la care aștepti ceva bun, ci unul mai degrabă ca o povară. Se cunoaște că Dumnezeu este al tuturor oamenilor, Dumnezeul libelulelor, al tuturor vietăților, Dumnezeul vinovăției de a fi hotărât singur, raportul între bine și rău. Al celor drepti și nedrepti, al celor răi și al celor buni.” ca un zeu al păstorilor și al poezilor care-și construiește oracolele în măruntaiele păsărilor și ale munților. Este Dumnezeul ce duce mielul pe umeri, care odinioară venea călare pe delfini, dar era și cuvânt al cuvintelor care învață să se cunoască, dar care (ipostaza inedită și stranie, nemaiîntâlnită) El este frate al șarpelui înfrânt și proorocind pedeapsa în locul lui.

Dumnezeu este Dumnezeul adolescenților pe role pe care în planul mântuirii Sale nu vrea să-i piardă nici pe ei. La Ileana Mălăncioiu, Dumnezeu apare sub chipul „Păpușarului cel mare”, care trage sforile în Univers. Nu e propriu zis fior religios. Mai degrabă o păgânătate întunecată și violentă. Ritualurile sunt curate ucideri: jupuirea bouului, înjunghierea mielului. E peste tot o cruzime infantil-metafizică”²¹.

Concluzionăm că, direcția pe care am urmat-o în cercetarea noastră este abordarea hermeneutic-comparativă a poeziei celor trei poete Ana Blandiana, Ileana Mălăncioiu și Gabriela Melinescu cu precizarea că, nu au putut fi inserate chiar toate elementele regăsite, ci doar cele care au fost considerate mai reprezentative. Lucrarea nu se vrea a fi o încercare de a acoperi domeniul. Noi am avut

---

²¹ Nicolae Manolescu, op.cit. p.1065.

tentația de a încerca să discutăm în termeni rezonabili fenomenul ca și cum am înainta într-un domeniu neexplorat.

Cercetarea noastră se dorește a fi un amplă (dar care ar trebui continuată, subiectul încă nefiind epuizat integral), dar care s-a vrut a fi după pretențiile și exigențele care se impun la ora actuală în domeniu. Cu toate acestea afirmăm și noi asemeni lui Karl Popper care spune: ” O carte nu este niciodată încheiată. În timp ce lucrăm la ea învățăm îndeajuns de multe lucruri pentru ca în momentul când ne-am întors ochii de la ea să o găsim imatură”. Poate că unii vor socoti acest cuvânt exagerat și nepotrivit. Dar dacă însuși Popper îl crede valabil pentru sine, atunci îl putem admite și noi.²²

---

²²Apud, Paul Cornea, *Interpretare și raționalitate*, Editura . Polirom, Iași, 2006, p.17.

BIBLIOGRAFIE

ANA BLANDIANA

1. BLANDIANA, Ana, *Opera poetică*, vol. I, II, Editura Cartier, București, 2008.
2. BLANDIANA, Ana, *Patria mea A4-Poeme noi*, Editura Humanitas, București, 2010.
3. BLANDIANA, Ana, *Refluxul sensurilor, poeme noi*, Editura Humanitas, București, 2008.
4. BLANDIANA, Ana, *Ochiul de greier*, Editura Albatros, București, 1981.
5. BLANDIANA, Ana, *Somnul din somn*, Editura Cartea Românească, București, 1977.
6. BLANDIANA, Ana, *Arhitectura valurilor*, Editura Cartea Românească, București, 1990.
7. BLANDIANA, Ana, *La cules de înger*, Editura Litera, Chișinău, 1997.
8. BLANDIANA, Ana, *Orașe de silabe*, Editura Sport-turism, București, 1987.
9. BLANDIANA, Ana, *Cele patru anotimpuri*, Editura Albatros, București, 1977.
10. BLANDIANA, Ana, *Cea mai frumoasă dintre lumile posibile*, Editura Cartea Românească, București, 1978.
11. BLANDIANA, Ana, *Calitatea de martor*, Editura Cartea Românească, București, 1970.
12. BLANDIANA, Ana, *Stea de pradă*, Editura Cartea Românească, București, 1985.
13. BLANDIANA, Ana, *Ora de nisip*, Editura Eminescu, București, 1983.
14. BLANDIANA, Ana, *Poeme*, Editura Eminescu, București, 1982.
15. BLANDIANA, Ana, *Cele mai frumoase poezii*, Editura Albatros, 1978
16. BLANDIANA, Ana, *Fals Tratat de manipulare*, Editura Humanitas, București, 2013;
17. BLANDIANA, Ana, *Imitație de coșmar*, Editura Du Stile, București, 1995.
18. BLANDIANA, Ana, *Autoportret cu Palimpsest*, Editura Eminescu, București, 1986.
19. BLANDIANA, Ana, *Cine sunt eu?*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
20. BLANDIANA, Ana, *Coridoare de oglinzi*, Editura Cartea Românească, București, 1984.
21. BLANDIANA, Ana, *În dimineața de după moarte*, Editura Du Styl, București, 1996.

GABRIELA MELINESCU

MELINESCU, Gabriela, *Jurământul de sărăcie, castitate și supunere*, Editura Litera, București, 1993.

1. MELINESCU, Gabriela, *Ființele abstracte și alte poezii*, Editura România Press, București, 2001.
2. MELINESCU, Gabriela, *Puterea morților asupra celor vii*, Antologie, Editura Polirom, Iași, 2005.
3. MELINESCU, Gabriela, *12 Revelații*, Editura Eminescu, București, 1974.
4. MELINESCU, Gabriela, *33 de Revelații*, Editura România Press, București, 1998.
5. MELINESCU, Gabriela, *Interiorul legii*, Editura pentru literatură, București, 1968.
6. MELINESCU, Gabriela, *Lupii urcă în cer*, Editura Fundației culturale române, București, 1993.
7. MELINESCU, Gabriela, *Jurnal suedezII*, Editura Polirom, Iași, 2002.
8. MELINESCU, Gabriela, *Jurnal suedezV*, Editura Polirom, Iași, 2010.

ILEANA MĂLĂNCIOIU

1. MĂLĂNCIOIU, Ileana, *Linia vieții*, Editura Cartea Românească, București, 1982.
2. MĂLĂNCIOIU, Ileana, *Peste zona interzisă*, Editura Cartea Românească, București, 1979.
3. MĂLĂNCIOIU, Ileana, *Sora mea de dincolo*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005.
4. MĂLĂNCIOIU, Ileana, *A vorbi într-un pustiu*, Editura Polirom, Iași, 2002.
5. MĂLĂNCIOIU, Ileana, *Călătorie spre mine însămi*, Editura Cartea românească, București, 1987.
6. MĂLĂNCIOIU, Ileana, *De anima 75*, Editura Paralela 45, Pitești, 2015.
7. MĂLĂNCIOIU, Ileana, *Vina tragică*, Editura Polirom, Iași, 2013.
8. MALĂNCIOIU, Ileana, *Poeme*, Editura Albatros, București, 1980.

***[Autori folositi pentru studii comparative]

1. ALEXANDRU, Ioan, *Poezii*, ediție bilingvă româno-italiană, Editura Eminescu, București 1983.
2. ALEXANDRU, Ioan, *Imnele iubirii*, Editura Cartea românească, București 1984 ediția a II-a.
3. ALEXANDRU, Ioan, *Iubirea de patrie*, volumul II eseuri, Editura Eminescu, București 1985.
4. BARBU, Ion, *Poezii*, Editura Minerva, București, 1976.
5. BARBU, Ion, *Poezii*, Editura Cartex 2000, București, 2013.
6. BLAGA, Lucian, *Opera Poetică*, Editura Humanitas, București, 2012.
7. DOINAȘ, Augustin, Ștefan, *Alfabet poetic*, Editura Minerva, Biblioteca pentru toți, București, 1978.
8. DOINAȘ, Augustin, Ștefan, *Psalmi*, Editura Albatros, București, 1997.
9. ISANOS, Magda, *Cântarea munților*, Editura Minerva, București, 1988.
10. SORESCU, Marin, *Poeme*, Editura Albatros, București, 1976.
11. SORESCU, Marin, *Sonete*, Editura Art, București, 2016.
12. STĂNESCU, Nichita, *Opera Poetică*, Editura Cartier, Chișinău, 2012, vol. I, II.
13. TAGORE, Rabindranath, *Versuri*, Editura Tineretului, București, 1966.
14. ZAMFIRESCU, Violeta, *Incandescențe*, Editura Minerva, București, 1985.

DICȚIONARE. ENCICLOPEDII. ANTOLOGII

1. *** *Antologie de Filosofie Românească V*, Biblioteca pentru toți, Editura Minerva, București, 1988
2. *** *Despre Frumos și Artă, Tradițiile Gândirii Estetice Românești I*, Biblioteca pentru toți, Editura Minerva, București, 1984.
3. *** *Dictionar de Filozofie*, Editura Politică, București, 1978.
4. *** *Dicționar Analitic de Opere Literare Românești*, vol. 1- 4, Ion Pop (coord.), Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000-2003.
5. *** *Dicționarul Esențial al Scriitorilor Români (DESR)*, Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu, Editura Albatros (coord.) București, 2000.
6. *** *Dicționar de Literatură Română. Scriitori, Reviste, Curente*, Dim. Păcurariu, Paul Cornea, Pompiliu Marcea, Valentina Marin Curticeanu, Dumitru Mîcu, Al.

- Pezderka, Marian Popa, Eugen Simion, Dan Simonescu, I.V. Șerban, Elena Zaharia-Filipaș (coord.), Editura Univers, București, 1979.
7. BOLDAN, Emil, *Dictionar de Terminologie Literara*, Editura Științifică, București, 1970.
  8. BRIA, Ion, Pr.Prof.Dr. *Dicționar de Teologie Ortodoxă (A-Z)*, Editura Institutului Biblic, București, 1994
  9. CHEVALIER, Jean, Alain Gheerbrant, *Dicționar de Simboluri*, vol. 1-3, Traducere de Micaela Slăvescu, Laurențiu Zoicaș și colab., Editura Artemis, București, 1994-1995.
  10. DRAGOMIRESCU, Gheorghe, *Dictionarul Figurilor de Stil – Terminologia Fundamentală a Textului Poetic*, Editura Științifică, București, 1995.
  11. DOUGLAS, J. D. (editor.), *Dicționar Biblic*. Editura Cartea Creștină, Oradea, 1995.
  12. ****Enciclopedie de Filosofie și Științe Umane*, traducere de Luminița Cosma, Anca Dumitru, Florin Frunză, Radu Gâdei, Cornel Mihai Ionescu, Mihaela Pop, Hanibal Stănculescu, Sabin Totu, Editura ALL Educațional, București, 2007.
  13. EVSEEV, Ivan, *Dicționar de Simboluri și Arhetipuri Culturale*, Editura Amarcord, Timișoara, 1994.
  14. ****Poezie Creștină Românească*, Ediție îngrijită de Magda și Petru Ursache, Editura Institutului European, Iași, 1996.
  15. POPESCU, Florentin, *Poezie Română Religioasă, Antologie*, Editura Coresi, București, 2002.
  16. SIMION, Eugen (coord.), *Dicționarul General al Literaturii Române*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2007.
  17. ****Terminologie Retorică și Poetică*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 1994.
  18. CHEVALIER, Jean, Gheerbrant, Alain, *Dictionar de Simboluri, vol. I (A-D)*, Editura Artemis, București, 1995.
  19. COCAGNAC, Maurice, *Simbolurile Biblice (Lexic Teologic)*, Editura Humanitas, București, 1997.

20. EVSEEV, Ivan, *Dictionar de Simboluri si Arhetipuri Cultrale*, Editura Amarcord, Timisoara, 2001.
21. FIERASCU, C, Gh. Ghită, *Mic Dicționar Îndrumător în Terminologia Literară*, Editura Ion Creangă, Bucuresti, 1979.
22. KERNBACH, Victor, *Dictionar de Mitologie Generală*, Editura Albatros, Bucuresti, 2004.
23. OLTEANU, Antoaneta, *Dictionar de Mitologie Populară*, Editura Paideia, Bucuresti, 1998.
24. POPA, Marian, *Dictionar de Literatură Rromână Contemporană*, Editura Albatros, București, 1997.
25. VERTEMONT, Jean, *Dictionar al Mitologiilor Indo-europene*, Editura Amarcord, Timișoara, 2000.
26. ZACIU, Mircea, Papahagi, Marian, Sasu, Aurel, *Dictionarul Scriitorilor Romani, (A-C)*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1995.

LUCRĂRI DE FILOZOFIE, TEOLOGIE, RELIGIE, MITOLOGIE, PSIHOLOGIE

1. ADĂMUȚ, I. Anton, *Literatură și Filosofie Creștină*, Cuvânt înainte de Gh. Vlăduțescu, Editura Fides, Iași, 1997.
2. ANANIA, Valeriu, *Din Spumele Mării. Pagini despre religie și cultură*, Ediție îngrijită și postfață de Sandu Frunză, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995.
3. AREOPAGITUL, *Dionisie, Ierarhia Cerească*, Editura Institutul european, Iași, 1994.
4. BALOTĂ, Nicolae, *Calea, Adevărul și Viața*, Editura Eminescu, București, 1995.
5. BASTOVOI, Savatie, *Între Freud și Hristos*, Editura Cathisma, București, 2008.
6. BERDIAEV, Nikolai, *Adevăr și Revelație*, Traducere de Ilie Gyurcsik, Editura De Vest, Timișoara, 1993.
7. BERNEA, Ernest, *Trilogie Filosofică. Adevăr și cunoaștere. În căutarea unei definiții a omului. Cultura ca idee și formă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002..
8. CAILLOIS, Roger, *Omul și Sacrul*, Traducere din limba franceză de Dan Petrescu, Editura Nemira, București, 1997.
9. CARAGIU, Florin, *Antropologia Iconică*, Editura Sofia, București, 2005.
10. CARAIOAN, Pompiliu, *Geneza Sacrului*, Editura Științifică, București, 1967.

11. CODOBAN, Aurel, *Sacru și Ontofanie*, Editura Polirom, Iași, 1998.
12. CRAINIC, Nichifor, *Nostalgia Paradisului*, Editura Moldova, Iași, 1994.
13. DANCĂ, Wilhelm, *Definiție Sacri*, Editura Ars Longa, Iași, 1998.
14. DUMEZIL, Georges, *Uitarea Omului și Onoarea Zeilor*, Traducere de George Anania, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.
15. DURKHEIM, Émile, *Formele Elementare ale Vieții Religioase*, traducere de Magda Jenrenaud și Silviu Lupescu, cu o prefață de Gilles Ferreol, Editura Polirom, Iași, 1995.
16. ELIADE, Mircea, *Nostalgia Originilor. Istorie și semnificație în religie*, Traducere, Cezar Baltag, Editura Humanitas, București, 1994.
17. ELIADE, Mircea, *Sacrul și Profanul*, Cuvânt înainte la ediția franceză, Traducere din franceză de Brândușa Prelipceanu, Ediția a III-a, Editura Humanitas, București, 2005.
18. ELIADE, Mircea, *Tratat de Istoria Religiilor*, Prefață de G. Dumézil, Traducere în românește de Monica Noica, Editura Humanitas, București, 1992.
19. FRUNZĂ, Sandu, *Iubirea și Transcendență*, Editura, Dacia, Cluj-Napoca, 1999.
20. GROEBEN, Norbert, *Psihologia Literaturii. Știința literaturii între hermeneutică și empirizare*, Editura Univers, București, 1978.
21. ISAC, Dumitru, *Cunoaștere și Transcendență*, Ediție îngrijită și studiu introductiv de Ionuț Isac, cu un cuvânt de însoțire de Vasile Muscă, Editura Grinta, Cluj-Napoca 2003.
22. LOSSKY, Vladimir, *Teologia Mistică a Bisericii de Răsărit*, Editura Anastasia, București.
23. MIRCEA, Corneliu, *Orizontul Sacru*, Editura Poliron, Iași, 1998.
24. MIRCEA, Itu, *Filozofia și Istoria Religiilor*, Editura Fundației România de Mâine, București, 2004.
25. MORESCHINI, Claudio, NORELLI, Enrico, *Istoria Literaturii Creștine Vechi Grecești și Latine*, tomul, II, Editura Polirom, Iași, 2004.
26. OTTO, Rudolf, *Sacrul, Despre Elementul Irațional din Ideea Divinului și Despre Relația lui cu Raționalul*, în românește de Ioan Milea, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002.
27. STĂNILOAE, Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă, vol. I., Ediția a III-a*, Editura IBMBOR, București, 1978.
28. VIANU, Tudor, *Filosofie și Poezie Filozofi și Poeți – Către o Concepție Estetică a Lumii*, Ediție îngrijită de Vlad Alexandrescu, Editura Albatros, București, 1997.
29. VIANU, Tudor, *Filosofie și Poezie*, Editura Enciclopedică Română, București, 1971.

BIBLIOGRAFIE TEORETICĂ

1. BOUSONO, Carlos, *Teoria Expresiei Poetice*, Editura Univers, București, 1975.
2. BURGOS, Jean, *Pentru o Poetică a Imaginarului*, Editura Univers, București, 1988.
3. CĂLINESCU, Matei, *Conceptul Modern de Poezie*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
4. CRĂCIUN, Gheorghe, *Aisbergul Poeziei Moderne*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
5. DUFRENNE, Mikel, *Poeticul*, Editura Univers, București, 1971.
6. FOUCAULT, Michael, *Cuvintele și Lucrurile*, Editura Univers, București, 1996.
7. FRIEDRICH, Hugo, *Structura Liricii Moderne*, Editura Univers, București, 1998.
8. GENETTE, Gerard, *Figuri*, Editura Univers, București, 1978.
9. KRIEGER, Murray, *Teoria Criticii*, Editura Univers, București, 1982.
10. LOTMAN, Mihailovici, Iuri, *Lecții de Poetică Structurală*, Editura Univers, București, 1970.
11. MAVRODIN, Irina, *Poetica și Poietica*, Editura Univers, București, 1982.
12. MAXIM, Ion, *Orfeu Bucuria Cunoașterii*, Editura Univers, București, 1976.
13. PAREYSON, Luigi, *Estetica Teoria Formativității*, ed. Univers, București, 1977.
14. POULET, Georges, *Metamorfozele Cercului*, ed. Univers, București, 1987.
15. READ, Herbert, *Imagine și Idee*, ed. Univers, București, 1970.
16. RICHARDS, Ivor, Armstrong, *Principii ale Criticii literare*, ed. Univers, București, 1974.
17. VOLKELT, Johannes, *Estetica Tragicului*, Editura Univers, București, 1978.
18. WELLEK, Rene, *Istoria Criticii Literare Moderne*, Editura Univers, București, 1974, vol. I, II, III, IV.
19. WELLEK, Rene, /WARREN, A, *Teoria Literaturii*, Editura pentru Literatura Universală, București, 1967.
20. ZUMPTHOR, Paul, *Încercare de Poetică Medievală*, Editura Univers, București, 1983.

BIBLIOGRAFIE CRITICĂ

1. ADAM, Georgeta, *Imaginarul Poeziei Feminine*, Editura Niculescu, București, 2010.

2. ALBOIU, George, *Poeți Români de Azi*, Editura Cartea Românească, 1979.
3. ALEXIU, Lucian, *Ideografii Lirice Contemporane*, Editura Facla, Timișoara 1977.
4. ARION, George, *Interviuri II*, Editura Albatros, București, 1982.
5. BĂDĂRĂU, George, *Neomodernismul Românesc*, Iași, Editura Institutul European, 2007.
6. BARBU, Eugen, *O Istorie Polemică și Antologică a Literaturii Române de la Origine Până în Prezent-Poezia Românească Contemporană*, Editura Eminescu, București 1975.
7. BEHRING, Eva, *Scriitori români din exil*, Editura Fundației Culturale Române, București, 2001.
8. BOLDEA, Iulian, *Ana Blandiana, Monografie*, Editura, Aula, Brașov, 2000, colecția Canon.
9. BOLDEA, Iulian, *Istoria Didactică a Poeziei Românești*, Brașov, Editura Aula, 2005.
10. BOLDEA, Iulian, *Scriitori Români Contemporani*, Târgu-Mureș, Editura Ardealul, 2002.
11. CĂLINESCU, *Aspecte Literare*, București, Editura Pentru Literatură, 1965, pp. 319-323.
12. CÂNDROVEANU, Hristu, *Alfabet Liric*, Editura Cartea Românească, București, 1974.
13. CESEREANU, Ruxandra, *Gulagul în Conștiința Românească. Memorialistica și Literatura Închisorilor și Llagărelor Ccomuniste*, Iași, Editura Polirom, 2005.
14. CHIOARU, Dumitru, *Noi Developări în Perspectivă*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2010.
15. CHIOARU, Dumitru, *Poetica Temporalității*, Editura Euro-Press Group, București, 2008.
16. CHRISTI, Aura, *Banchetul de Litere*. Editura Ideea Europeană, București, 2006
17. CISTELECAN, Alexandru, *Al Doilea Top*, Editura Aula, Brașov, 2004.
18. CORDOȘ, Sanda, *Lumi din Cuvinte. Reprezentări și Identități în Literatura Română Postbelică*, Editura Cartea Românească, București, 2012.
19. CRISTEA, Dan, *Poezia Vie*, Editura Cartea Românească, București, 2008.
20. DAN, Laurențiu, *Eseuri Asupra Stării de Grație*, Editura Cartea Românească, București, 1976.
21. DELACROIX, Henri, *Psihologia Artei*, Editura Meridiane, București, 1983.
22. DIMISIANU, Gabriel, *Valori Actuale*, București, Editura Eminescu, 1974
23. FELEA, Victor, *Aspecte ale Poeziei de Azi (Retrospective/Ana Blandiana – Poezii)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1984, - 13. Grigurcu, Gheorghe, *Teritoriu liric*, București, Editura Eminescu, 1972
24. GRIGURCU, Gheorghe, *Critici Români de Azi*, București, Editura Cartea Românească, 1981,
25. GRIGURCU, Gheorghe, *Existența Poeziei*, București, Editura Cartea Românească, 1986,
26. GRIGURCU, Gheorghe, *Poeți Români de Azi*, București, Editura Cartea Românească, 1979

27. GRIGURCU, Gheorghe, *Poezie Română Contemporană*, vol. I, Iași, Editura Revistei Convorbiri Literare, 2000
28. GRIGURCU, Gheorghe, *Poezie Română Contemporană*, vol. II, Editura Revistei. Convorbiri literare", Iași, 2000
29. GRIGURCU, Gheorghe, *Teritoriu Liric*, Editura Eminescu, București, 1972.
30. HOLBAN, Ioan, *Ana Blandiana. Rochia de Înger*, în vol.: Ioan Holban, *Istoria Literaturii Române. Portrete Contemporane*. Vol. I. Iași, Editura Princeps Edit, 2003.
31. HOLBAN, Ion, *Literatura Română de Azi. Poezia Proza*, Editura Tipo Moldova, Iași 2012.
32. ISAC, Dumitru, *Cunoaștere și Transcendență*, Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2003.
33. MANOLESCU, Nicolae, *Istoria Critică a Literaturii Române*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008
34. MANOLESCU, Nicolae, *Literatura Română Postbelică (Lista lui Manolescu). Poezia, vol. I*, Brașov, Editura Aula, 2002,
35. MARCEA, Pompiliu, *Lecturi Fidele*, Editura Cartea Românească, București.
36. MARTIN, Mircea, *Dicțiunea Ideilor*, Editura All, București, 2010.
37. MARTIN, Mircea, *Generație și Creație*, București, Editura pentru Literatură, 1967.
38. MARTIN, Mircea, *Singura Critică*, Editura Cartea Românească, București, 2006.
39. McCLENNEN, Sophia, *The Dialectics of Exile, Nation, Time, Language and Space în Hispanic Literature*, Purdue University Press, 2000
40. MICU, Dumitru, *Istoria Literaturii Române, de la Creația Populară la Postmodernism*, Editura Saeculum I.O., București, 2000;
41. MINCU, Marin, *O Panoramă Critică a Poeziei Românești din Secolul al XX-lea*, Constanța, Editura Pontică, 2007
42. MINCU, Marin, *Poezie și Generație*, București, Editura Eminescu, 1975.
43. MUNTEANU, Romul, *Jurnal de Cărți, vol. VI*, București, Editura Libra, 1996
44. MUȘINA, Alexandru, *Paradigma Poeziei Moderne*, Editura Aula, Brașov, 2004.
45. NEGRICI, Eugen, *Figura Spiritului Creator*, Editura Cartea Românească, București, 2013.
46. NEGRICI, Eugen, *Literatura Română sub Comunism. Poezia (I)*, Editura Fundației, Pro, București, 2006.
47. PANTEA, Aurel, *Sacrul în Poezia Românească*, studii și articole, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007.
48. PANTEA, Aurel, *Metamorfozele Lirismului*, Editura Limes, Cluj Napoca, 2011.

49. PETRAȘ, Irina, *Literatură Română Contemporană. O panoramă*, București, Editura Ideea Europeană, 2008.
50. PETRESCU, Ioana Em, *Configurații*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1981
51. PIRU, Al, *Istoria Literaturii Române de la Începuturi Până Azi*, Editura Univers, București, 1981.
52. PIRU, Alexandru, *Poezia Românească Contemporană*, ed. Eminescu, București, 1975.
53. PLEȘU, Andrei, *Minima Moralia-(Elemente Pentru o Etică a Intervalului)*, Editura Cartea Românească, 1988
54. POANTĂ, Petru, *Modalități Lirice Contemporane*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1973.
POANTĂ, Petru, *Radiografii*, vol.I, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1978.
55. POANTA, R., *Critică literară*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1983
56. POP, Ion, *Scriitori Români*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978
57. POP, Ion, *Dicționar Analitic de Opere Literare Românești*, Editura Casa Cărții de Știință, 2000
58. POP, Ion, *Poezia Unei Generații*, Editura Dacia, Cluj 1973.
59. POP, Ion, *Viață și Texte*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2001
60. POPĂ, Mircea, *Convergențe Europene*, Oradea, Editura Cogito, 1995.
61. POPĂ, Mircea, *Istoria Literaturii Române. Literatura Exilului. Diaspora*, Editura Altip, Alba Iulia, 2002.
62. POPĂ, Mircea, *Reîntoarcerea la Ithaca. Scrisori din Exil*, București, Editura Globus, 1998.
63. RAICU, Lucian, *Critica – Formă de Viață (Ana Blandiana – Spiritual și Terestru, Calitatea de Martor)*, București, Editura Cartea Românească, 1976.
64. RAICU, Lucian, *Fragmente de Nisip*, București, Editura Cartea Românească, 1984
65. RAICU, Lucian, *Printre Contemporani*, București, Editura Cartea Românească, 1980.
66. REGMAN, Cornel, *Cărți, Autori, Tendințe*, București, Editura Pentru Literatură, 1967,
Regman, Cornel, *De la Imperfect la Mai Puțin ca Perfect*, București, Editura Eminescu, 1987.
67. RUSU, Liviu, *De la Eminescu la Lucian Blaga și alte Studii Literare și Estetice*, Editura Cartea Românească, 1981.
68. SELEJAN, Ana, *Literatură în Totalitarism*, Editura Thausib, Sibiu, 1994.
69. SIMION, Eugen, *Scriitori Români de Azi III*, Editura Cartea Românească București, 1984
70. SIMION, Eugen, *Întoarcerea Autorului. Eseuri despre Relația Creator-Operă*, Editura Cartea Românească, București, 1981.

71. SIMION, Eugen, *Scriitori Români de Azi*, vol. I-IV, București, Editura Cartea Românească, 1974/1989.
72. SIMION, Eugen, *Sfidarea Retoricii*, Editura Cartea Românească, București, 1985.
73. SPERANȚIA, Eugeniu, *Cartea Despre Carte, sau Eflorescență Spirituală*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984.
74. STAHL, Henri, *Eseuri Critice*, Editura Minerva, București, 1983.
75. ȘTEFĂNESCU, Alex., *Jurnal de Critic*, Editura Cartea Românească, București, 1980.
76. TEPOSU, G. Radu, *Istoria Tragică și Grotescă a Întunecatului Deceniu Literar Nouă*, Editura Cartea Românească, București, 2006.
77. VIANU, Tudor, *Filosofia Culturii*, Editura Eminescu, București 1982.

TEZE DE DOCTORAT

1. BOGHICI, Cezar, *Sacrul și Imaginarul Poetic Românesc din Secolul al XX-lea*, Editura Psihimedia, Sibiu, 2010.
2. CROITORU, Corina, *Politica Ironiei în Poezia Românească sub Comunism*, Editura Casa Cărții de știință, Cluj-Napoca, 2014.
3. HATIEGAN, Anca, *Cărțile Omului Dublu Teatralitate și Roman în Regimul Comunist*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2010.
4. IONIȚĂ, Puiu, *Poezie Mistică Românească*, Editura Institutul European, Iași, 2014.
5. MILITARU, Petrișor, *Prezențe Angelice în Poezia Română*, Editura Aius, Craiova, 2012.
6. SOLOMON, Lăcrămioara, *Poetica Elementelor în Lirica lui Lucian Blaga*, Editura Institutul European, Iași, 2008.

PERIODICE

1. ALEXANDRU, Ioan, *In Memoriam*, în *Luceafărul*, nr.33/2000.
2. BĂDESCU, Horia, *Interviu*, în, *Luceafărul*, nr.12/2001.
3. BOLDEA, Iulian, *Ileana Mălăncioiu-Poetica Traumei*, în *România Literară*, nr11/2015.
4. BORBELY, Ștefan, *Estuar*, în *Apostrof*, nr.12/2007.

5. *Conversații cu Marta Petreu*, Interviu apărut în revista *Apostrof*, în 1997, din vol. op. cit. Ileana Mălăncioiu.
6. GRIGURCU, Gheorghe, *Ileana Malancioiu, la aniversare*, în *România Literară*, nr.36/2015.
7. GRIGURCU, Gheorghe, *Memorii*, în *Luceafărul*, nr.32/2006.
8. GRIGURCU, Gheorghe, *Miza spirituală*, în *România Literară*, nr.32/2008.
9. MANOLESCU, Florin, *Poezia Anei Blandiana*, în *Flacăra*, 1973.
10. MELINESCU, Gabriela, *Enigma Salvator Dali*, în *România Literară*, nr.37/2006.
11. MIHALACHE, Rozana, STAN, Constantin, *Lirismul la feminin*, în *Luceafărul*, nr.37/2008.
12. POANTĂ, Petru, *Originalitate și sensibilitate*, în *Steaua*, 1977.

ÎN JURNALE

1. ALEXIU, Lucian, *Ana Blandiana – Poeme*, în, *Orizont*”, 30, nr. 12, 22 martie 1979.
2. BĂCIUȚ, Nicolae, *Nimeni nu se mai simte solidar sau alături de nimeni. [Interviu]*, în „*Mișcarea literară*”, 2, nr. 2-3, 2003.
3. BOLDEA, Iulian, *Fenomenologia ideilor religioase*, în „*Vatra*”, nr. 6-7/2000.
4. BOLDEA, Iulian, *Spiritualitate și poezie: Vasile Voiculescu*, în „*Tabor*”, nr.4/2010.
5. BOLDEA, Iulian, *Sacru și profan în poezia lui Tudor Arghezi*, în „*Tabor*” nr.4/2008.
6. BOLDEA, Iulian, *Semnificațiile discursului autobiografic*, în revista *Rost*, nr. 51/2007.
7. CISTELECAN, Al., *Despre conflictele intertextuale*, în „*Vatra*”, nr.7/2011.
8. CISTELECAN, Al., *Limbajul ultimativ. Lirismul mistic*, în „*Cuvântul*” nr 6/2009.
9. CISTELECAN, Al., *Vecinul meu – Dumnezeu*, în „*Vatra*”, nr. 3/2007.
10. CISTELECAN, Al, *Ana Blandiana – Stea de pradă*, în, *Familia*”, nr. 2, februarie 1986.
11. CISTELECAN, Al, *De la viziune la atitudine/Ana Blandiana –Arhitectura valurilor/*, în, *Contemporanul*”, nr. 4, 11 mai 1990.
12. CISTELECAN, Al, *Ochiul de greier-de Ana Blandiana*, în, *Familia*”, nr. 6, iunie 1981.
13. CISTELECAN, Al, *Ora de nisip – de Ana Blandiana*, în, *Familia*”, nr. 6, iunie 1984.
14. CISTELECAN, Al, *Poeme de Ana Blandiana*, în, *Familia*”, 15, nr.1, ianuarie 1979.
15. CISTELECAN, Al, *Scrisul pe dedesubt*, în, *Vatra*”, 20, nr. 1 (226), ianuarie 1990 .
16. CISTELECAN, Al., *Moartea ca hipnoză*, în, *Cuvântul*”, decembrie 2000.

17. GRIGURCU, Gheorghe, *Ana Blandiana–Eu scriu, tu scrii, el, ea scrie*, în, *Ateneu*”, 14, nr. 1, marți 1977.
18. GRIGURCU, Gheorghe, *Ana Blandiana – A treia taină*, în, *Familia*”, nr. 5, 1970.
19. GRIGURCU, Gheorghe, *Ana Blandiana – Somnul din somn*, în, *Ateneu*”, 15, nr. 2, iunie 1978.
20. GRIGURCU, Gheorghe, *În spatele celebrității*, în, *România literară*”, 34, nr. 12, 3 aprilie 2001.
21. GRIGURCU, Gheorghe, *Ana Blandiana în, Ora de nisip*”, în, *Steaua*”, 35, nr. 10, octombrie 1984.
22. GRIGURCU, Gheorghe, în, *România literară*”, nr. 15, 1987.
23. GRIGURCU, Gheorghe, *O posedată a scrisului*, în, *România literară*”, nr. 35, 2006.
24. GRIGURCU, Gheorghe, *Recitind poezia Anei Blandiana/Ana Blandiana – În dimineața de după moarte/*, în, *România literară*”, 30, nr. 15, 16-22 aprilie 1997.
25. MANOLESCU, Nicolae, *A citi printre rânduri/Ana Blandiana – Arhitectura valurilor/*, în, *România literară*”, 23, nr. 17, 26 aprilie 1990.
26. MANOLESCU, Nicolae, *A fi și a privi/Ana Blandiana – Coridoare de oglinzi/*, în, *România literară*”, nr. 41, 11 octombrie 1984.
27. MANOLESCU, Nicolae, *Ana Blandiana – Cincizeci de poeme, Calitatea de martor*, în, *Contemporanul*”, nr. 2, 1971.
28. MICU, Dumitru, în *Romania Literara 1978 si Romania Libera*, 1982.
29. MANOLESCU, Nicolae, *Etica poeziei (Ana Blandiana)*, în, *Contemporanul*”, nr. 6, 1970.
30. MANOLESCU, Nicolae, *Misterioasa limpezime/Ana Blandiana – Autoportret cu palimpsest/*, în, *România literară*”, 20, nr. 5, 29 ianuarie 1987/93. Manolescu, Nicolae, *Portret cu cireșe la urechi/Ana Blandiana – Ochiul de greier/*, în, *România literară*”, 14, nr. 30, 23 iulie 1981.
31. MANOLESCU, Nicolae, *Priveliști morale/Ana Blandiana – Orașe de silabe/*, în, *România literară*”, 21, nr. 3, 14 ianuarie 1988.
32. PANTEA, Aurel, *Cerul înstelat deasupra...*, în, *Vatra*”, 22, nr. 2/251.
33. PANTEA, Aurel, *Lumina conștiinței în floare: Ana Blandiana*, în, *Tribuna*”, 29, nr. 50, 12 decembrie 1985 (supliment Alba-Iulia, 2, nr. 10, decembrie 1985).
34. PETRAȘ, Irina, *Ana Blandiana: „Nimic nu e mai de preț/decât umbra/Și nu mai au umbră/Cuvintele care și-au vândut sufletul”*, în, *Contemporanul*”, 10, nr. 10, 2000.
35. PETRAȘ, Irina, *Despre libertatea de a trece*, [Ana Blandiana, *Sertarul cu aplauze*, Cluj-Napoca, Dacia, 2002], în „Apostrof”, 14, nr. 9, 2003.

36. POP, Ion, *Ana Blandiana – Coridoare de oglinzi*, în, *Steaua*”, 35, nr. 12, decembrie 1984.
37. POP, Ion, *Ana Blandiana (I)*, în, *Tribuna*”, nr. 38, 21 septembrie 1972 .
38. POP, Ion, *Ana Blandiana (II)*, în, *Tribuna*”, nr. 39, 28 septembrie 1972, 153. Pop, Ion, *Poetul – o voce și o conștiință/Ana Blandiana – Eu scriu, tu scrii, el, ea scrie/*, în, *Steaua*”, 27, nr. 10, octombrie 1970.
39. POP, Ion, *Poezia ca spațiu al conștiinței creatoare (Poezia Anei Blandiana)*, în, *Tribuna*”, nr. 51, 1970 .
40. POP, Ion, *Recapitulări: Ana Blandiana/Ana Blandiana – Poezii/*, în, *Steaua*”, 41, nr. 1, ianuarie 1990.
41. POPA, Dorin, *Ana Blandiana:; Mă voi întoarce la literatură”/Interviu cu Ana Blandiana/*, în, *Contemporanul*”, nr. 38, 1992.
42. POPA, Dumitru Radu, *Ana Blandiana – A treia taină*, în, *Amfiteatru*”, nr. 3, 1970 .
43. POANTĂ, Petru, *Ana Blandiana – A treia taină*, în, *Echinox*”, nr. 4, 1970.
44. POANTĂ, Petru, *Ana Blandiana–Octombrie, noiembrie, decembrie*, în, *Steaua*”, nr. 24, 16-31 dec.1972.
45. PODOABĂ, Virgil, *Ardoare și discreție*, în, *Echinox*”, nr. 11-12, noiembrie-decembrie 1974.
46. RAICU, Alexandru, *Ana Blandiana*, în, *România literară*”, nr. 11, 1971 .
47. RAICU, Lucian, *Ana Blandiana–Calitatea de martor*, în, *România literară*”, nr. 12, 22 martie 1973167.
48. RAICU, Lucian, *Densitate și relevanță/Ana Blandiana – Somnul din somn/*, în, *România literară*”, 10, nr. 46, 17 noiembrie 1977 .
49. RAICU, Lucian, *Spiritual. și terestru/Ana Blandiana – Poezii/*, în, *România literară*”, nr.7, 13 februarie 1975 .
50. SIMION, Eugen, *Intelectualizarea emoției*, în, *România literară*”, nr. 38, 1973.
51. SIMION, Eugen, *O elegie a ideii de cunoaștere. Fragmente critice (din opera Anei Blandiana)*, în, *România literară*”, nr. 12, 1970.
52. SIMION, Eugen, *Poezia Anei Blandiana -, Stea de pradă*”, în, *România literară*”, 18, nr. 42, 17 octombrie 1985.

ILEANA MĂLĂNCIOIU ÎN PERIODICE

1. ARMAȘU, Liliana, *E. suflet aici, între noi*, în „Clipa”, nr. 5, 2008 .
2. BOLDEA, Iulian, *Cunoașterea poetică și simbolismul agonizantului: Ileana Mălăncioiu*, în „Târnava”, an XIII, nr. 78-81, 2004 .
3. CIMPOERU, Cătălin, *Un spirit ieremiabil sceptic*, în „Observatorul cultural”, nr. 163, 8 aprilie 2003.
4. CIOPRAGA Constantin, *Dincolo de tristețe - Ileana Mălăncioiu*, în „Pro Saeculum”, nr. 8 (14), 2004 .
5. CIOTLOȘ, Cosmin, *Urcarea în ring*, în „România literară”, nr. 18, 2008.
6. CRISTEA, Dan, *Stranietate și familiaritate* în „Luceafărul de dimineață”, nr. 20, 4 iunie 2008.
7. DIMISIANU, Gabriel, *Sarcasm și melancolie, despre Cronica melancoliei* în „România literară”, nr. 25, 1998 .
8. DRĂGHICI, Georgeta, *Oare glorie să fie a vorbi într-un pustiu?*, în „România literară”, nr. 5, 2003 .
9. DUMITRU, Daniel, *Ileana Mălăncioiu sau despre anonimatul privilegiat*, în „Adevărul literar și artistic”, an V, 24 martie 1996 .
10. GRIGURCU, Gheorghe, *Exactitate rece*, în „România literară”, nr. 6, 2007 .
11. MANOLESCU, Nicolae, *Sufletul meu lepădat de trup*, în „România literară”, an XII, nr. 37, 13 septembrie 1979 .
12. MELINESCU, Gabriela, *Gabriela Melinescu despre Ileana Mălăncioiu, Poezie și mit*, în „România literară”, nr. 27, 1996 .
13. NOICA, Constantin, *Călătorie în Maramureș*, în „Calendarul Maramureșului”, Baia Mare 1980.
14. POP, ANCA MARIA, *O lume a sacralului*, în „Vatra Chioreană”, nr. 2, an III, septembrie 2008 .
15. POPOVICI, Vasile, *Din bibliografia obligatorie*, în „Orizont”, nr. 9, 1988 .
16. RAICU, Lucian, *Densitate și elevație*, în „România literară”, an X, nr. 46, 17 noiembrie 1977 .
17. RAICU, Lucian, *Fervoare incisivă*, în „România literară”, an XV, nr. 41, 2 octombrie 1982 .
18. SAVU, Cornelia Maria, *Când poezia devine biografie*, în „Curierul național”, an X, nr. 13, 17 iunie 1999 .
19. SIMION, Eugen, *Intelectualitatea emoției*, în „România literară”, an VI, nr. 38, 20 septembrie 1973 .

20. ȘTEFĂNESCU, Alex, *În absența orgoliului*, în „Scânteia tineretului”, seria II, an XXXVII, nr. 9.948, 21 mai 1981 .
21. VIERU, Cristian, *Ileana Mălăncioiu. Poetă a vinei tragice*, în „Astra”, nr. 15, februarie 2008 .

GABRIELA MELINESCU ÎN PERIODICE

1. ABĂLUȚĂ, Constantin, „*Gabriela Melinescu: Melancolicele ceremonii ale golului*” în rev. *Contemporanul. Ideea Europeană*, nr. 10, 1998.
2. ADAMEȘTEANU, Gabriela, „*O carte pentru recitit (4)*”, în *Revista 22*, 24 martie 2003.
3. ANGHELESCU, Mircea, „*Despre exilul literar*” în *Revista 22*, nr. 724, ianuarie 2004.
4. BART, Andrei, „*De ce sunt iubite cărțile Gabrielei Melinescu în suedia*” în rev. *România literară*, nr. 43, 1991.
5. BRAGA, Mircea, „*Jurnalul, Efectul Genette și intersubiectivitatea*”, în rev. *Steaua*, nr. 5, 2012.
6. CĂLINESCU, Matei, „*Vocile memoriei*” în rev. *22*, 22 mai 2001.
7. CIOPRAGA, Constantin, „*Gabriela Melinescu – autor și personaj al propriei vieți*” în *Convorbiri literare*, nr. 2/febr. 2008.
8. CHRISTI, Aura, în dialog cu Gabriela Melinescu, „*Poezia e modul de viață cel mai apropiat de asceză*” în *Contemporanul. Ideea Europeană*, nr. 48-49, decembrie 1999.
9. CHRISTI, Aura, „*A scrie timpul I, II*” în rev. *Contemporanul. Ideea europeană*, nr. 6-7, 2001.
10. CRISTEA, Dan, „*Jurnalul Gabrielei Melinescu*” (I, II), în *Convorbiri literare*, nr. 10, septembrie –
11. 1993.
12. DIACONU, Mircea A. „*Gabriela Melinescu sau etica visului*” în *Convorbiri literare*, nr. 4, 1998.
13. DIMISIANU, Gabriel „*Mutarea spre Nord*” în *România literară*, nr. 3, 1998; „*La aniversară*”, nr. 33, 2007.
14. DOINAȘ, Ștefan Augustin, „*Fragmente despre alteritate*” în revista *Secolul 21. Alteritatea*, nr. 1-7, 2002.
15. DOINAȘ, Șt. A., „*Eu și celălalt*” în revista *Secolul 21. Alteritatea*, nr. 1-7, 2002
16. GRECEANU, Adela, „*Realitatea e un fel de materie brută pentru contemplație*” – interviu cu Gabriela Melinescu în rev. *Dilema*, nr. 278, 2009.

17. HANZELIK, Delia, „*Interviu în puncte și linii. Gabriela Melinescu*” în *Formula As*, nr. 864, 2009, disponibil la <http://www.formula-as.ro/2009/864/planete-culturale-30/gabriela-in-taraminunilor-10986>.
18. IORGULESCU, Mircea, „*Anatomia sufletului*” în Revista „22”, nr. 659, 2002.
19. ISTRATE, Gheorghe, Gabriela Melinescu: „*A trăi și a fi activ în două culturi*” [Interviu] în *România literară*, 30, nr. 18, 1997.
20. LIICEANU, Gabriel, „*Repere pentru o hermeneutică a locuirii*”, în rev. *Secolul XX*, nr. 1-2-3, 1999.
21. MARCUS, Solomon, „*Identitatea și alteritatea sunt de nedespărțit*” în *Secolul 21*, 1-7/2002.
22. MALAMEN, Iolanda, „*Gabriela Melinescu în mrejele desenului*” în rev. *Luceafărul de dimineață*, nr. 6 (878), mar. 18, 2009.
23. MELINESCU, Gabriela, „*Viața nu este dată ca să dezertezi*”, interviu în Jurnalul național, 26 mai 2008, <http://jurnalul.ro/editie-de-colectie/nichita-stanescu-26-mai-2008/viata-nu-este-data-ca-sa-dezertezi-315384.html>, consultat la 12.04.2014.
24. MERLEAU-PONTY, Maurice, „*Celălalt și lumea umană*” în rev. *Secolul 21. Alteritatea*, nr. 1-7, 2002.
25. MINCU, Marin „*O europeană: Gabriela Melinescu*” în *Luceafărul*, nr. 10, 1999.
26. NEGOITA, Lucia, „*Ecluzele memoriei se deschid liberă de greutatea vieții*”, interviu cu Gabriela Melinescu, în rev. *Acolada*, nr. 10, 2010.
27. PÂNCOTAN, Antonia, „*Oglinda textuală*” în *Familia*, nr. 10, oct. 2004.
28. PÂNCOTAN, Antonia, „*Clipa iubirii*” în *Familia*, nr. 1, ian. 2007.
29. PÂRVAN –JENARU, Dana „*Puterea dragostei*” în *România literară*, nr. 44, 2006.
30. PETREU, Marta *Conversații cu... Gabriela Melinescu: „De acest nimic din inimă, puternic și subtil, ca un rubin gravat cu chip de cerb, ține toată bucuria și speranța mea”* – interviu în rev. *Apostrof*, 4, nr. 3-4, 1993.
31. POPA, Mircea, „*Jurnalul intim sub lupă*” în *Steaua*, nr. 3-4, 2013.
32. POPESCU, Adrian, „*Regina frigului*” în *Steaua*, nr. 1, 1998.
33. RĂDULESCU, Mihaela Doina, *Creația, un fel de a mă ține în viață – Gabriela Melinescu*, în rev. *Avantaje*, decembrie 2008, disponibil la <http://www.avantaie.ro/Relatii/Social-Viata-noastra/Creatia-un-fel-de-a-ma-tine-in-viata-Gabriela-Melinescu-678923>.

SITE-URI WEBGRAFICE

1. <http://egophobia.ro/11/critica.html>
2. <http://www.ro.tezaur-romanesc.ro/arhitectur259-539259r259neasc259/-semnificaiia-apei-i-fntna-ca-simbol-sacru-n-viaa-tradiio>.
3. <http://www.avantaje.ro/Relatii/Social-Viata-noastra/Creatia-un-fel-de-a-ma-tine-in-viata-Gabriela-Melinescu-678923> .
4. <http://fictiuni.ro/2014/09/eseuri/ana-blandiana-si-deconstructia-canonului-poezia-interzisa-din-perioada-comunista/alina-popescu/>.
5. <http://www.poezie.ro/index.php/essay/1810324/email.html>.